

Tax obligation of selected types of taxable trades in context of legislative amendments in Slovakia from 1.1.2018

Miroslava Vašeková

University of Economics in Bratislava
Faculty of Economic Informatics, Department of Accounting and Auditing
Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava, Slovakia
E-mail: miroslava.vasekova@euba.sk

Abstract: The latest amendment to Act no. 222/2004 Coll. on value added tax as amended from 1 January 2018 brought taxable persons a number of other obligations which will significantly affect their business environment not only in the Slovak Republic but also within the European Union and in the territory of third countries. We will focus on identifying changes in selected types of taxable transactions where a taxable person transfers his tax to another taxable person as well as taxable transactions when the tax liability is transferred to a taxable person, including changes in the rules and conditions for the transfer of tax liability. These, but also many other changes, increase in particular the administrative burden on the subjects concerned, which can have a negative impact on the business activity of these entities, including their ability to provide accurate accounting information.

Keywords: value added tax - VAT, taxable person, VAT payer, acquisition of goods, importation of goods

JEL codes: H25, K34

1 Súčasný stav - úvod do problematiky

Ostatná novela zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov účinná od 1. januára 2018 priniesla zdaniteľným osobám rad ďalších povinností, ktoré významnou mierou ovplyvnia ich pôsobenie v podnikateľskom prostredí nie len v tuzemsku (Slovenská republika), ale aj v priestore Európskej únie a na území tretích krajín. Budeme sa venovať identifikácii zmien pri vybraných druhoch zdaniteľných obchodov, pri ktorých zdaniteľná osoba prenáša svoju daňovú povinnosť na inú zdaniteľnú osobu ako aj zdaniteľných obchodov, kedy je daňová povinnosť prenesená na zdaniteľnú osobu, vrátane zmien pravidiel a podmienok za akých sa prenos daňovej povinnosti uskutočňuje (Kubaščiková – Juhászová, 2016). Tieto, ale aj mnohé ďalšie zmeny, ktoré priniesla ostatná novela zákona o DPH, povinnosti, ktoré zdaniteľným osobám vyplývajú z platnej právnej úpravy v oblasti dane z pridanej hodnoty, ako napr. povinnosti v oblasti vedenia záznamov, povinnej elektronickej komunikácie s Finančnou správou Slovenskej republiky, či rôzne registračné a oznamovacie povinnosti (Ondrušová, 2016). Tieto, ale aj mnohé ďalšie zmeny, zvyšujú hlavne administratívnu záťaž dotknutých subjektov, čo môže mať negatívny dopad na samotnú podnikateľskú činnosť týchto účtovných jednotiek vrátane ich schopnosti poskytovať korektné informácie z účtovníctva (Benko, 2016).

2 Metodológia a zdrojové údaje

Zákon o DPH v § 21 ustanovuje, kedy vzniká daňová povinnosť pri dovoze tovaru, a to prepustením tovaru do voľného obehu vrátane konečného použitia, ukončením colného režimu dočasné použitie s čiastočným oslobodením od dovozného cla a v ostatných prípadoch, keď vznikne colný dlh pri dovoze tovaru. Novelou zákona sa zosúladuje vznik daňovej povinnosti pri prepustení tovaru do režimu dočasné použitie s čiastočným oslobodením od dovozného cla s článkom 70 a 71 Smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH. Deň vzniku daňovej povinnosti sa tak mení a daňová povinnosť vznikne už dňom prepustenia tovaru do režimu dočasné použitie s čiastočným oslobodením od cla. Na základe novely zákona o DPH colné orgány vymerajú pri dovoze tovaru a prepustení do

colného režimu dočasné použitie s čiastočným oslobodením od dovozného cla DPH ihneď pri prepustení do navrhovaného colného režimu, bez čakania na dobu, kým sa colný režim dočasné použitie s čiastočným oslobodením od dovozného cla ukončí. Colný úrad bezodkladne po prepustení tovaru do colného režimu dočasné použitie s čiastočným oslobodením od cla oznámi osobe povinnej platiť daň sumu dane a daň je splatná do desiatich dní odo dňa oznámenia sumy dane. Týmto sa spresňuje lehota ustanovená pre splatnosť dane. Zároveň sa do § 21 dopĺňa ustanovenie, ktoré jednoznačne ustanovuje, že na vymierané úroky z omeškania za oneskorene zaplatenú daň pri dovoze tovaru sa použijú colné predpisy. Oznamovacia povinnosť pri dodaní nehnuteľnosti, oslobodené od dane je dodanie stavby alebo jej časti vrátane dodania stavebného pozemku, na ktorom stavba stojí, ak je dodanie uskutočnené po piatich rokoch od prvej kolaudácie stavby alebo jej časti, na základe ktorej bolo povolené užívanie stavby alebo jej časti alebo po piatich rokoch odo dňa začatia prvého užívania stavby alebo jej časti. Z uvedeného vyplýva, že dodanie stavby uskutočnené po päť ročnej lehote je oslobodené od dane. Zákon o DPH však umožňuje platiteľovi (predávajúcemu), že sa môže rozhodnúť, že dodanie nehnuteľnosti nebude oslobodené od dane, tzn. na dodanie stavby uplatní zdanenie. Ak sa však platiteľ (predávajúci) rozhodne, že dodanie nehnuteľnosti nebude oslobodené od dane, osobou povinnou platiť daň je príjemca plnenia (§ 69 ods. 12 písm. c)), ak je platiteľom dane v tuzemsku. Novelou zákona o DPH sa zavádza povinnosť pre platiteľa (predávajúceho), že toto rozhodnutie musí oznámiť písomne príjemcovi (kupujúcemu) plnenia najneskôr v lehote na vyhotovenie faktúry, aby kupujúci s istotou vedel, že je osobou povinnou platiť daň na základe prenesenia daňovej povinnosti.

3 Výsledky a diskusia

V zmysle judikatúry Súdneho dvora EÚ osobitnú úpravu zdaňovania prirážky musia členské štáty uplatňovať na každý predaj služieb cestovného ruchu bez ohľadu na to, kto je príjemcom týchto služieb. V nadväznosti na judikatúru Súdneho dvora EÚ, ktorá sa týka porušovania Smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH, články 306 až 310, novela zákona o DPH upravuje osobitnú schému zdaňovania prirážky pri poskytovaní služieb cestovného ruchu. Podľa znenia zákona o DPH platného k 31. decembra 2017 sa táto osobitná úprava zdaňovania prirážky uplatnila, len ak bol príjemca služieb cestovného ruchu konečný spotrebiteľ (cestujúci). Novela zákona o DPH rozširuje uplatňovanie osobitnej úpravy na každý predaj balíkov služieb cestovného ruchu bez ohľadu na to, kto je ich príjemcom, čiže aj podnikateľ (zdaniteľná osoba) kupujúci balík služieb cestovného ruchu na podnikanie. Táto úprava potom spôsobila zrušenie ustanovenia § 65 ods. 10, ktoré sa stalo bezpredmetným a súčasne znemožňuje cestovným kanceláriám a cestovným agentúram zdaňovať služby cestovného ruchu a prijímatelia (platitelia dane) si z takýchto služieb odpočítanie dane nebudú môcť uplatniť. Zároveň sa spresňujú niektoré podmienky pri uplatňovaní tejto osobitnej schémy.

Osobitná úprava uplatňovania dane na základe prijatia platby za dodanie tovaru alebo služby. V snahe vytvoriť lepšie podmienky pri uplatňovaní DPH pre malé a stredné podniky sa s účinnosťou od 1. januára 2016 zaviedla osobitná úprava uplatňovania dane na základe prijatia platby za dodanie tovaru alebo služby. Podstatou tejto osobitnej úpravy je možnosť na strane platiteľov dane rozhodnúť sa, že daňová povinnosť z dodaných tovarov a služieb im vznikne až momentom prijatia platby od odberateľa. Osobitná úprava nie je určená pre všetkých platiteľov dane a vzhľadom na podmienky zákona o DPH ju môžu využívať iba platitelia dane, ktorí sú registrovaní podľa § 4 (zdaniteľné osoby so sídlom, miestom podnikania, bydliskom, prevádzkarňou a pod. v tuzemsku), ak za predchádzajúci kalendárny rok nedosiahli obrat 100 000 eur a odôvodnene je možné predpokladať, že v prebiehajúcim kalendárnom roku nedosiahnu obrat 100 000 eur, a zároveň na nich nebol vyhlásený konkurz ani nevstúpili do likvidácie. Platiteľ, ktorý spĺňa uvedené podmienky a rozhodol sa uplatňovať osobitnú úpravu, uplatňuje ju od 1. dňa zdaňovacieho obdobia, pričom túto skutočnosť písomne oznámi daňovému úradu najneskôr do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom začal uplatňovať osobitnú úpravu. Je potrebné zdôrazniť,

že osobitná úprava sa vzťahuje len na odplatné dodanie tovarov a služieb v tuzemsku, pri ktorých je platiteľ povinný platiť daň podľa § 69 ods. 1 s výnimkou dodania tovarov a služieb do iného členského štátu EÚ alebo mimo územia EÚ s oslobodením od dane (§ 43 a § 47). Z uvedeného vyplýva, že osobitná úprava sa nevzťahuje na:

1. dodanie tovaru podľa § 8 ods. 3 zákona o DPH,
2. dodanie služby podľa § 9 ods. 2 a 3 zákona o DPH,
3. nadobudnutie tovaru v tuzemsku z iného členského štátu,
4. dovoz tovaru do tuzemska,
5. dodanie tovaru pri ktorom je osobou povinnou platiť daň príjemca tovaru alebo služby podľa § 69 ods. 10 až 12 zákona o DPH,
6. nadobudnutie tovaru a prijatie služby tuzemskou zdaniteľnou osobou s miestom dodania v tuzemsku, poskytnutou zahraničnou osobou, pri ktorých je príjemca osobou povinnou platiť daň podľa § 69 ods. 2 a 3 zákona o DPH,
7. intrakomunitárne dodanie tovaru oslobodené od dane podľa § 43 zákona o DPH,
8. vývoz tovaru a služieb oslobodený od dane podľa § 47 zákona o DPH.

Daňová povinnosť pri uplatňovaní osobitnej úpravy vzniká dňom prijatia platby za tovar alebo službu, ktoré sú alebo majú byť dodané, a to z prijatej platby. Zmenu, ktorú zavádza do praxe novela zákona o DPH v súvislosti s osobitnou úpravou spočíva v tom, že v osobitnej úprave uplatňovania dane na základe prijatej platby sa dopĺňa vznik daňovej povinnosti ako aj moment práva odpočítania dane v prípade postúpenia pohľadávky. Daňová povinnosť pri postúpení pohľadávky platiteľom, ktorý uplatňuje osobitnú úpravu, vzniká od 1. januára 2018 dňom postúpenia pohľadávky a základom dane je cena bez dane požadovaná za dodaný tovar alebo službu. Súčasne sa v § 68d ods. 5 dopĺňa vznik práva na odpočítanie dane u platiteľa, ktorý uplatňuje osobitnú úpravu, ak zaplatí za dodaný tovar alebo službu inej osobe ako dodávateľovi z dôvodu postúpenia pohľadávky. Právo na odpočítanie dane vznikne odberateľovi dňom zaplatenia inej osobe (postupníkovi), a to v rozsahu zaplatenej sumy.

Osoby povinné platiť daň správcovi dane – zrušenie limitu pri vybraných tovaroch, od 1. januára 2014 sa zaviedlo tuzemské samozdanenie na poľnohospodárske plodiny, ktoré patria do kapitoly 10 a 12 Spoločného colného sadzovníka, a na kovy ako oceľ a železo a polotovary z kovov, ktoré patria do kapitoly 72 a do položiek 7301, 7308 a 7314 Spoločného colného sadzovníka. Podľa právnej úpravy platnej do 31. decembra 2017 sa pri uvedených tovaroch prenos daňovej povinnosti na príjemcu (platiteľa dane) uplatnil len vtedy, ak základ dane za dodanie tovarov uvedených na faktúre bol 5000 eur a viac. Kvôli praktickým problémom v súvislosti s týmto limitom sa novelou zákona o DPH zrušil limit a prenesenie daňovej povinnosti sa bude vzťahovať na všetky dodania uvedených komodít bez ohľadu na hodnotu dodávky. Uvedená zmena bude mať pozitívny efekt, ale môže mať aj veľký dopad na administratívu či vykazovanie predaja poľnohospodárskych plodín v malom množstve iným platiteľom dane. Ak takýto predajcovia doteraz pri predaji vystavovali len doklad (zjednodušená faktúra) prostredníctvom elektronickej registračnej pokladnice (ďalej ERP) alebo doklad z virtuálnej registračnej pokladnice (ďalej VRP), budú musieť kvôli tejto zmene upraviť náležite svoj ERP či VRP systém alebo vystaviť riadnu faktúru. Pri dodaniach mobilných telefónov a integrovaných obvodov zostáva výška minimálneho základu dane pre uplatnenie prenosu daňovej povinnosti nezmenená.

Záver

Pre úplnosť ešte uvádzame, že zákon o DPH obsahuje aj niekoľko zmien, ktoré vstúpili do platnosti od 1. januára 2018 nadobudnutím účinnosti ostatnej novely zákona o DPH, ktoré majú skôr formálny resp. technický charakter, ako napr. zosúladenie odvolávok v jednotlivých ustanoveniach na zmenené odseky, písmená či body zákona o DPH. Za

technickou úpravu zákona o DPH můžeme považovat aj zrušenie ustanovenia § 74 ods. 3 písm. c), ktorou sa zo zákona o DPH vypúšťa ustanovenie o podkladovej časti nálepky z diaľničnej známky, ktorá plnila funkciu zjednodušenej faktúry, čo je len dôsledok nahradenia papierových diaľničných známok elektronickými diaľničnými známkami.

Zákon č. 334/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, priniesol celý rad zmien. V príspevku sme sa venovali vybraným ustanoveniam, na ktoré je podľa nášho názoru potrebné upozorniť, pretože ich zmena, úprava či doplnenie do daňovej legislatívy môže v značnej miere ovplyvniť správny postup pri zdaňovaní daňou z pridanej hodnoty v podmienkach Slovenskej republiky. závere je potrebné v stručnosti zhrnúť dosiahnuté výsledky vo vzťahu k stanoveným cieľom (Tumpach - Juhászová – Meluchová, 2013).

Príslušnosť ku grantovej úlohe

Príspevok bol spracovaný ako jeden z výstupov riešenia projektu APVV č. APVV-16-0602 „Zvyšovanie relevantnosti účtovných informácií v SR – od nákladov k hodnote“

Literárne zdroje a iné odkazy

Benko, J. (2016). VAT guarantee and its position in Slovak legislation. In Účetnictví a auditing v procesu světové harmonizace. Mezinárodní vědecká konference. Účetnictví a auditing v procesu světové harmonizace: sborník z [16.] mezinárodní vědecké konference: Vranov nad Dyjí, Česko, 13.-15. září 2016. Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 2016. ISBN 978-80-245-2157-2, s. 23-27.

Kubaščíková, Z. - Juhászová, Z. (2016). Analysis of financial statements focusing on detection of Ponzi schemes using XBRL. - Registrovaný: Web of Science. In European financial systems 2016. International scientific conference. *European financial systems 2016 : proceedings of the 13th international scientific conference : June 27-28, 2016 Brno, Czech Republic.* - Brno : Masaryk university, 2016. ISBN 978-80-210-8308-0, p. 408-412. VEGA 1/0935/16.

Mateášová, M. - Vašeková, M. (2016). *Daň z pridanej hodnoty - zmeny od 1. januára 2016.* In Účtovníctvo - audítorstvo - daňovníctvo : v teórii a praxi. - Bratislava: Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2015. ISSN 1335-2024, 2015, roč. 23, č. 12, s. 2-8.

Ondrušová, L. (2016). Management decisions in transfer pricing. - Registrovaný: Web of Science. In *Strategic Management : international Journal of Strategic Management and Decision Support Systems in Strategic Management.* - Subotica : Faculty of Economics in Subotica University of Novi Sad, 2016. ISSN 2334-6191, 2016, vol. 21, no. 1, pp. 3-7. VEGA 1/0486/14.

Tumpach, M. - Juhászová, Z. - Meluchová, J. (2013). Is there any relevance of business-related financial reporting in Slovakia. - Registrovaný: Web of Science. In *Financial management of firms and financial institutions : proceedings : 9th international scientific conference : 9th - 10th september 2013, [Ostrava - Mariánské hory, Czech Republic]* [elektronický zdroj]. - Ostrava : VŠB - Technical university of Ostrava, 2013. ISBN 978-80-248-3172-5. ISSN 2336-162X, s. 987-994 [CD-ROM]. KEGA 023 EU-4/2012.

Vašeková, M. - Mateášová, M. (2017). *Zdaňovanie daňou z pridanej hodnoty v SR vybrané zmeny účinné od 1. januára 2017.* In Účtovníctvo - audítorstvo - daňovníctvo : v teórii a praxi. - Bratislava : Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2017. ISSN 1335-2024, 2017, roč. 25, č. mimoriadne vydanie, s. 17-27.

Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov.